QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT DR NATASHA GALEA SCIBERRAS

Kawża Numru: 165/2008

Il-Pulizija
(Spettur Pierre Grech)

vs

Konrad Cassar
(ID 376677M)

Illum, 24 ta' Frar 2021

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront ta' **Konrad Cassar**, iben David u Vincenza nee` Gauci, imwieled fis-16 ta' Awissu 1977 u residenti 'Seabreeze', Flat 1, Triq it-Turisti, San Pawl il-Baħar, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 376677(M);

Akkużat talli f'dawn il-Gżejjer fl-4 ta' April 2007:

1. Kellu fil-pussess tiegħu r-raża meħuda mill-pjanta *cannabis* jew xi preparazzjonijiet li jkollhom bħala bażi din ir-raża, u dan bi ksur ta' l-Artikolu 8(a) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, liema droga instabet f'tali ċirkostanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu;

2. Kif ukoll talli kiser kundizzjoni imposta mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) mogħtija nhar il-15 ta' Diċembru 2004 mill-Maġistrati Dott. C. Scerri Herrera LL.D., liema deċiżjoni saret definittiva u ma tistax tinbidel.

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti, inkluż l-Ordni ta' l-Avukat Ġenerali tat-12 ta' Mejju 2008 ai termini tal-Artikolu 22(2) tal-Kapitolu 101 tal-Liġijiet ta' Malta sabiex dan il-każ jinstema' minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat illi fis-seduta tal-4 ta' Marzu 2013, il-partijiet iddikjaraw li kienu qegħdin jeżentaw lill-Qorti kif preseduta milli terġa tisma' l-provi mismugħa sa dakinhar quddiem din il-Qorti kif diversament preseduta;[1]

Semgħet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruħha għall-provi prodotti u semgħet it-trattazzjoni finali tad-difiża.

Ikkunsidrat:

Illi fil-każ odjern, ix-xhieda mressqa mill-Prosekuzzjoni sabiex issejjes l-akkużi miġjuba kontra l-imputat huma s-segwenti:

1. **L-Ispettur Pierre Grech** jixhed illi nhar l-4 ta' April 2007, għall-ħabta ta' nofinshar, il-pulizija għamlu tfittxija fir-residenza ta' ċertu David Gatt fil-Qawra, f'liema residenza kien hemm diversi persuni fosthom l-imputat odjern. Waqt din it-tfittxija, instabu diversi biċċiet tar-raża tal-*cannabis*. Huwa esebixxa l-istqarrija rilaxxjata mill-istess imputat nhar il-5 ta' April 2007[2], sentenza fl-ismijiet 'Il-Pulizija v. Konrad Cassar' tal-15 ta' Diċembru 2004 mogħtija minn din il-Qorti kif diversament preseduta, in sostenn tal-imputazzjoni (b) miġjuba kontra l-imputat, kif ukoll is-sustanza elevata mill-pussess tal-imputat. Huwa jixhed ukoll illi ma kienx preżenti għal din it-tfittxija. In kontro-eżami, ix-xhud jgħid illi l-imputat ġie mixli bir-reat ta'

[1] Ara a fol. 37 tal-proċess.
[2] Ara a fol. 15 u 16 tal-proċess.

pussess aggravat tar-raża tal-*cannabis* fid-dawl tal-ammont ta' droga li nstabet fil-pussess tiegħu, kif ukoll illi din kienet maqsuma.[3]

2. **PC 1348 Joseph Campbell** jixhed illi huwa kien xhud tal-istqarrija rilaxxjata mill-imputat.[4]

3. **PC 279 Kevin Gauci** jixhed illi fl-4 ta' April 2007, huwa kellu struzzjonijiet sabiex jagħmlu tfittxija f'residenza fil-Qawra. Flimkien ma' pulizija oħra mill-Iskwadra kontra d-Droga, marru fil-residenza fejn preżenti kien hemm l-imputat odjern. Huwa għamel tfittxija fuq l-imputat u mill-but tax-xellug tal-qalziet, huwa eleva karti li kien fihom biċċiet ta' sustanza suspettata raża tal-*cannabis*. Għalhekk l-istess imputat ġie arrestat. In kontro-eżami, ix-xhud jgħid illi fl-appartament kien hemm diversi persuni, madwar erba' persuni, u kull pulizija mar fuq persuna differenti. Kien hemm minnhom qegħdin hekk kif daħlu fir-residenza u kien hemm oħrajn iżjed 'il ġewwa. Jikkonferma li din ir-residenza ma kinitx tal-imputat odjern.[5]

4. Illi permezz ta' nota tal-1 ta' Marzu 2011, l-imputat informa lill-Qorti li ma kienx qed jikkontesta s-sustanza esebita u għalhekk ma kienx hemm bżonn li jinħatar espert għal dan il-għan.

Illi da parti tagħha, id-difiża ressqet is-segwenti xhieda:

5. **Joanna Buhagiar Fiott** in rappreżentanza tal-Aġenzija Sedqa, esebiet dokument iffirmat minn Marquita Camilleri, *Drugs Community Worker*, fi ħdan l-Aġenzija Sedqa. Hija tgħid illi l-imputat għamel l-ewwel kuntatt ma' l-Aġenzija Sedqa fis-sena 2008 meta attenda biss għal żewġ sessjonijiet. Tgħid ukoll illi f'Mejju tas-sena 2009, l-imputat għamel kuntatt ma' Marquita Camilleri u magħha esprima x-xewqa li jidħol ġo programm. Fil-fatt huwa daħal fil-programm dik is-sena stess u spiċċah f'Diċembru tas-sena 2010. Ix-xhud tgħid ukoll illi l-imputat kien wera impenn kbir, madanakollu, u minkejja li kellu jiggradwa f'Awwissu tal-2011, dan baqa' m'għamlux għax qata' kull kuntatt mal-Aġenzija Sedqa.[6]

6. **L-Uffiċjal tal-*Probation* Matthew Fleri Soler** jixhed illi l-ewwel kuntatt li kellu mal-imputat kien fi Frar 2014, meta kien ingħata sentenza sospiża

[3] Ara a fol. 10 sa 15 tal-proċess.
[4] Ara a fol. 26 u 27 tal-proċess.
[5] A fol. 28 sa 30 tal-proċess.
[6] Ara a fol. 51 sa 54 tal-proċess.

b'Ordni ta' Superviżjoni għal żmien sentejn. Jgħid illi dak iż-żmien huwa kien beda jħejji sabiex jibda program mal-*Caritas* u li effettivament kien beda programm u kien sejjer tajjeb, b'dan illi kellu *relapse* u għalhekk kien ġie sospiż. Iżid jgħid illi f'dan iż-żmien, l-imputat għamel '1 fuq minn sena l-bogħod mid-droga. Jgħid ukoll illi minkejja li l-andament tal-imputat bejn Frar 2014 u Settembru 2015 kien tajjeb, bejn Settembru 2015 u Jannar 2016, l-imputat beda jfalli ħafna appuntamenti, skont l-imputat minħabba pressjonijiet ta' xogħol, u meta beda jsegwih f'Awwissu 2016 għal skop ta' *Pre-Sentencing Report,* l-imputat kien qiegħed jagħmel użu mid-droga eroina b'mod regolari. Jispjega illi għal darb'oħra l-imputat minn jeddu għamel preparamenti sabiex jagħmel perjodu ta' rijabilitazzjoni ġewwa Dar l-Impenn u fil-fatt hekk għamel u sussegwentement mar ukoll fix-Xelter tal-Caritas.[7]

Ikkunsidrat:

Illi l-provi li din il-Qorti tista' tistrieħ fuqhom għal finijiet ta' kunsiderazzjonijiet dwar il-ħtija o meno tal-imputat dwar l-ewwel imputazzjoni, huma għal kollox skarni.

Fl-ewwel lok, il-Qorti tosserva illi l-imputat irrilaxxja stqarrija lill-pulizija fil-5 ta' April 2007, u għalhekk fiż-żmien meta l-liġi ma kinitx tipprovdi lill-persuna suspettata jew arrestata il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu u mingħajr il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju. Fil-fatt l-ewwel jedd daħal fis-seħħ fil-liġi Maltija fl-10 ta' Frar 2010, permezz tal-Avviż Legali 35/2010, fil-waqt illi t-tieni jedd daħal fis-seħħ fit-28 ta' Novembru 2016, permezz tal-Avviż Legali 401 tal-2016.

F'dan ir-rigward din il-Qorti tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem tat-12 ta' Jannar 2016 fil-każ **Mario Borg v. Malta**, kif ukoll għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **The Republic of Malta vs Chukwudi Onyeabor** tal-1 ta' Diċembru 2016, fejn hemmhekk il-Qorti għamlet referenza għal diversi sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ossia **Carmel Saliba vs Avukat Generali** tas-16 ta' Mejju 2016, **Stephen Nana Owusu vs Avukat Generali** tat-30 ta' Mejju 2016, **Malcolm Said vs Avukat Generali et** tal-24 ta' Ġunju 2016 u **Aaron Cassar vs Avukat Generali et** tal-11 ta' Lulju 2016 u għaddiet sabiex tiddeċiedi illi "*the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systematic restriction applicable to all accused persons*

[7] A fol. 57 sa 60 tal-proċess.

must today be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement."

Il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fil-5 ta' Ottubru 2018, fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**, f'liema każ fl-istqarrijiet tiegħu, ir-rikorrenti minkejja li qabel irrilaxxja l-ewwel stqarrija, kien ingħata parir mingħand l-avukat tiegħu li f'dak l-istadju ma jgħid xejn lill-pulizija, huwa xorta waħda rrisponda għad-domandi waqt l-interrogatorju li sarlu, bir-riżultat li stqarr fatti li kienu inkriminanti għalih, in kwantu ammetta li kien jixtri d-droga kemm għall-użu personali tiegħu, kif ukoll sabiex ibiegħ minnha lil terzi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrijiet rilaxxjati mill-istess rikorrenti mingħajr il-jedd ta' assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu:

> "36. Mill-premess jirrizulta manifest li l-istqarrijiet rilaxxjati mir-rikorrent ser ikollhom kif fil-fatt gja` kellhom quddiem il-Qorti Kriminali impatt fil-proceduri kriminali, mhux in kwantu ghall-ammissjonijiet, izda in kwantu l-kontenut taghhom kien ittiehed in konsiderazzjoni fil-quantum tal-piena imposta fuqu mill-Qorti Kriminali, u issa huwa car li anke l-Qorti tal-Appell Kriminali ser tiehu konsiderazzjoni tal-kontenut tal-istqarrijiet f'dan ir-rigward. Ghalhekk, ghalkemm il-proceduri kriminali ghadhom pendenti u ghalhekk ma jistax f'dan l-istadju jigi determinat jekk kienx hemm lezjoni ta' smigh xieraq f'dawk il-proceduri, jekk l-istqarrijiet jithallew fil-process tal-proceduri kriminali, dawn wisq probabbilment ser isir uzu minnhom mill-Qorti tal-Appell Kriminali bi pregudizzju jew vantagg ghall-akkuzat fil-kwantifikazzjoni tal-piena, kemm dik karcerarja kif ukoll ghal dak li tirrigwarda l-multa li tista' tigi imposta.
>
> 37. Fid-dawl tal-premess <u>it-tehid tal-istqarrijiet zgur li ser ikollhom impatt fuq l-ezitu tal-process kriminali u, ladarba dan isir, x'aktarx ser isir ksur tad-dritt tal-rikorrent ghal smigh xieraq tenut kont tal-fatt li dawn gew rilaxxjati mir-rikorrent fl-assenza ta' avukat li jassistih</u>. Ghalhekk huwa xieraq li, filwaqt li f'dan l-istadju ma jistax jinghad jekk kienx hemm lezjoni ta' dan id-dritt fundamentali tar-rikorrent peress li l-proceduri kriminali ghadhom pendenti, dawn ma jithallewx jibqghu fl-inkartament tal-process kriminali."
> [sottolinear tal-Qorti]

Allura minkejja illi r-rikorrenti f'dak il-każ, kien ingħata l-jedd li jikkonsulta ma' avukat qabel l-ewwel interrogatorju tiegħu u anke eżerċita dan il-jedd, il-Qorti ordnat illi l-istqarrijiet tiegħu ma jitħallewx fl-inkartament la darba kien ser ikollhom impatt fuq l-eżitu tal-proċess kriminali u dan stante illi ma ngħatax il-jedd għall-

assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu. Din kienet ukoll il-konklużjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminal fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2018, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Claire Farrugia**, f'liema każ dik il-Qorti skartat bħala inammissibbli l-istqarrijiet tal-imputata, waħda minnhom ġuramentata, u dan għaliex għalkemm hija ngħatat id-dritt li tottjeni parir legali qabel l-istqarrijiet tagħha, madankollu hija ma ngħatatx id-dritt li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorji li sarulha u dan stante li dan id-dritt ma kienx għadu viġenti fiż-żmien in kwistjoni. F'dan is-sens ukoll iddeċidiet l-istess Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emad Masoud** tas-16 ta' Mejju 2019 u fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Sandro Spiteri** tat-18 ta' Ġunju 2019, f'liema każ, bħal fil-każ odjern, l-imputat kien irrilaxxja stqarrija kemm mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, kif ukoll mingħajr id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Malcolm Bondin) vs Aldo Pistella** tal-14 ta' Diċembru 2018, f'liema każ l-appellat kien ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogotarju tiegħu u anke eżerċitah, iżda ma ngħatax il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt dan l-interrogatorju, stante illi anke f'dak il-każ, fiż-żmien in kwistjoni, dan il-jedd ma kienx viġenti fil-liġi Maltija, il-Qorti Kostituzzjonali reġgħet irribadiet il-konklużjonijiet tagħha fis-sentenza preċedenti fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**:

> "14. Għalkemm, bħall-ewwel qorti, taqbel mal-appellanti illi f'dan l-istadju għadu ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, madankollu, kif osservat fil-każ ta' Malcolm Said, il-qorti xorta hija tal-fehma li ma jkunx għaqli li l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija tal-akkużat Pistella ladarba din, għallinqas f'parti minnha, ittieħdet mingħajr ma Pistella kellu l-għajnuna ta' avukat. Għalhekk, għalkemm għadu ma seħħ ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, fiċ-ċirkostanzi huwa għaqli illi, kif qalet l-ewwel qorti, ma jsir ebda użu mill-istqarrija fil-proċess kriminali sabiex, meta l-proċess kriminali jintemm, ma jkunx tniġġes b'irregolarità – dik li jkun sar użu minn stqarrija li ttieħdet mingħajr ma l-interrogat kellu l-għajnuna ta' avukat – li tista' twassal għal konsegwenzi bħal tħassir tal-proċess kollu."

Fil-każ ta' **Philippe Beuze vs Belgium** deċiż mill-*Grand Chamber* tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fid-9 ta' Novembru 2018, dik il-Qorti reġgħet adottat il-kriterju tal-*overall fairness of the proceedings* sabiex tistħarreġ jekk seħħitx o meno leżjoni tad-dritt għal smiegħ xieraq. Għalkemm sabet li f'dan il-każ seħħet vjolazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni, il-Qorti mxiet lil hinn minn

dawk id-deċiżjonijiet li fihom instabet vjolazzjoni tal-imsemmi artikolu għaliex kien hemm restrizzjoni sistematika fil-liġi domestika tad-dritt ta' persuna suspettata jew arrestata ta' aċċess għall-avukat, u ddeċidiet illi l-Qorti għandha dejjem tistħarreġ iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, tenut kont ta' numru ta' kriterji, mhux eżawrjenti, elenkati fid-deċiżjoni tagħha. Dik il-Qorti qalet hekk fid-deċiżjoni tagħha:

"(γ) Relevant factors for the overall fairness assessment

150. When examining the proceedings as a whole in order to assess the impact of procedural failings at the pre-trial stage on the overall fairness of the criminal proceedings, the following non-exhaustive list of factors, drawn from the Court's case-law, should, where appropriate, be taken into account (see Ibrahim and Others, cited above, § 274, and Simeonovi, cited above, § 120):

(a) whether the applicant was particularly vulnerable, for example by reason of age or mental capacity;

(b) the legal framework governing the pre-trial proceedings and the admissibility of evidence at trial, and whether it was complied with – where an exclusionary rule applied, it is particularly unlikely that the proceedings as a whole would be considered unfair;

(c) whether the applicant had the opportunity to challenge the authenticity of the evidence and oppose its use;

(d) the quality of the evidence and whether the circumstances in which it was obtained cast doubt on its reliability or accuracy, taking into account the degree and nature of any compulsion;

(e) where evidence was obtained unlawfully, the unlawfulness in question and, where it stems from a violation of another Convention Article, the nature of the violation found;

(f) in the case of a statement, the nature of the statement and whether it was promptly retracted or modified;

(g) the use to which the evidence was put, and in particular whether the evidence formed an integral or significant part of the probative evidence upon which the conviction was based, and the strength of the other evidence in the case;

(h) whether the assessment of guilt was performed by professional judges or lay magistrates, or by lay jurors, and the content of any directions or guidance given to the latter;

(i) the weight of the public interest in the investigation and punishment of the particular offence in issue; and

(j) other relevant procedural safeguards afforded by domestic law and practice."

F'dak il-każ, meta l-Qorti Ewropea ġiet biex teżamina dawn il-kriterji fil-kuntest taċ-ċirkostanzi li kellha quddiemha, fil-waqt illi saħqet illi kienet qed issib vjolazzjoni tal-Artikolu 6 fid-dawl ta' diversi fatturi meħudha lkoll flimkien u mhux kull fattur meqjus separatament, ikkunsidrat *inter alia* illi fl-istess każ, ir-restrizzjonijiet fuq id-dritt tal-aċċess għall-avukat kienu estensivi u dan fis-sens illi l-akkużat ġie interrogat waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija mingħajr ma qabel ingħata l-opportunita` li jottjeni parir legali jew li jkollu avukat preżenti u fil-kors tal-investigazzjoni ġudizzjarja li seħħet wara, ma ngħatax il-possibilita` li jkun assistit minn avukat, kif lanqas ma ngħata dan id-dritt f'atti investigattivi oħrajn sussegwenti. F'dawk iċ-ċirkostanzi, mingħajr ma ngħata informazzjoni ċara dwar id-dritt tiegħu għas-silenzju, huwa rrilaxxja stqarrijiet dettaljati u sussegwentement ta wkoll verżjonijiet differenti dwar il-fatti, bir-riżultat illi għamel stqarrijiet, li għalkemm ma kinux inkriminanti fis-sens restrittiv ta' din il-kelma, effettwaw sostanzjalment il-posizzjoni tiegħu, speċjalment fir-rigward ta' akkuża partikolari. Dawn l-stqarrijiet ġew ilkoll ikkunsidrati bħala ammissibbli fil-proċeduri kontra tiegħu. In oltre tali stqarrijiet kellhom rwol importanti fil-proċeduri u fir-rigward ta' akkuża minnhom, kienu jiffurmaw parti integrali mill-provi li a bażi tagħhom huwa nstab ħati.

Fil-każ deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet **Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et** nhar il-31 ta' Mejju 2019, l-attur ilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq fid-dawl tal-fatt illi ma ngħatax id-dritt tal-aċċess għall-avukat kemm qabel irrilaxxja l-istqarrija tiegħu lill-pulizija kif ukoll waqt l-interrogatorju tiegħu, u għaldaqstant talab lill-Qorti kemm sabiex tiddikjara illi ġew leżi d-drittjiet fundamentali tiegħu kif sanċiti fl-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, kif ukoll sabiex takkorda dawk ir-rimedji effettivi inkluż li tannulla, tħassar u tirrevoka s-sentenza mogħtija fil-konfront tiegħu mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, li permezz tagħha kien instab ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u ġie kkundannat għal terminu effettiv ta' priġunerija.

F'dan il-każ, wara li rreferiet għall-każ ta' **<u>Ibrahim and Others v. United Kingdom</u>** deċiż mill-Qorti Ewropea fit-13 ta' Settembru 2016 u kompliet illi allura l-fatt waħdu li persuna ma tkunx tħalliet tingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni, ukoll jekk ma kienx hemm raġunijiet impellenti għal dan in-nuqqas, ma huwiex biżżejjed biex, *ipso facto*, jinsab ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, iżda wieħed irid iqis il-proċess fit-totalità tiegħu, il-Qorti Kostituzzjonali għamlet referenza wkoll għad-deċiżjoni f'**<u>Beuze v. Belgium</u>** u għall-kriterji hemmhekk indikati (u fuq ċitati minn din il-Qorti) li a bażi tagħhom wieħed għandu jeżamina l-proċeduri fl-intier tagħhom fid-dawl tal-impatt tan-nuqqasijiet proċedurali fl-istadju ta' qabel il-proċeduri. Il-Qorti kompliet hekk dwar l-ilment tal-attur:

> "20. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjoniiet, l-aggravju tal-attur – safejn igħid illi "l-fatt waħdu illi persuna li tkun instabet ħatja ma tkunx tħalliet tikkonsulta ma' avukat tal-fiduċja tagħha fil-mument tal-investigazzjoni u l-għotja ta' stqarrija lill-pulizija, minħabba restrizzjoni sistematika fil-liġi maltija, awtomatikament ikun ifisser illi saret vjolazzjoni tad-dritt fundamentali tas-smigħ xieraq ta' dik l-istess persuna taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea" – huwa ħażin u huwa miċħud.
>
> 21. Fil-każ tallum kien hemm raġuni tajba għala l-attur ma tħalliex ikellem avukat qabel jew waqt l-ewwel interrogazzjoni. Ir-raġuni hi li kien hemm il-ħsieb li ssir controlled delivery lil terza persuna li kienet tipprovdi lill-attur bid-droga, u biex din l-operazzjoni tirnexxi kien meħtieġ li l-attur ma jitħalla jikkomunika ma' ħadd biex ma titwassalx il-kelma lil dan it-terz.
>
> ...
>
> 23. L-attur ingħata t-twissija li trid il-liġi qabel ma ta l-istqarrija, u ma saret ebda allegazzjoni li l-istqarrija saret fiċ-ċirkostanzi msemmija fl-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali. ... Ħlief għall-fatt li ma kellux avukat dak il-ħin, l-attur ma ressaq ebda argument serju kontra l-validità u l-veraċità tal-istqarrija.
>
> 24. Għandu jingħad ukoll illi l-attur ma nżammx aktar milli kien meħtieġ biex tirnexxi l-operazzjoni tal-controlled delivery; dakinhar stess kien meħlus u seta' liberament ikellem avukat.
>
> 25. Barra minn hekk, <u>l-istqarrija magħmula lill-pulizija ma kinitx ir-raġuni li wasslet għall-kundanna tal-attur</u>: l-attur instab ħati mill-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali għax ammetta l-ħtija għal dawk l-akkużi li ma ġewx ritirati. Dan għamlu fil-preżenza tal-avukat wara li ikkonsulta miegħu u quddiem maġistrat li wissih bil-konsegwenzi tal-ammissjoni u tah l-opportunità li jeħodha lura.

26. Tassew illi l-attur igħid illi kien kondizzjonat bil-fatt li kien ġà ta stqarrija lill-pulizija qabel ma ammetta quddiem il-qorti...

27. Dan jista' f'ċerti ċirkostanzi jkun fattur relevanti, iżda fil-każ tal-lum l-attur seta' jiċħad dak li stqarr fl-istqarrija u wkoll, jekk tassew kif qal hu kien fis-sakra meta għamilha u għalhekk l-istqarrija ma għamilhiex "volontarjament", jikkontestaha taħt l-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali – seta' saħansitra jirtira l-ammissjoni li għamel quddiem il-qorti – għax il-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali, presjeduta minn ġudikant togat, kienet taf biżżejjed, fid-dawl tas-sentenza ta' Salduz, li kienet ingħatat qabel, li ma kellhiex toqgħod fuq l-istqarrija weħedha, aktar u aktar jekk tkun ġiet irtirata, jekk ma jkunx hemm xiehda oħra li ma tħallix dubju dwar il-ħtija. Bilkemm għalfejn ngħidu wkoll illi l-attur kien inqabad in flagrante, bi kwantità ta' droga fuq il-persuna tiegħu u fid-dar fejn kien joqgħod.

28. Il-qorti aktar temmen illi l-attur ammetta quddiem il-qorti mhux għax kondizzjonat bl-istqarrija li kien ta iżda għax kien jaf bix-xiehda l-oħra kontrieh u biex jieħu l-benefiċċju, li fil-fatt ingħata, taħt l-art. 29 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi [Kap. 101]." [sottolinear ta' din il-Qorti]

F'każ ieħor deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali nhar is-27 ta' Settembru 2019, fl-ismijiet **<u>Graziella Attard vs Avukat Ġenerali</u>**, f'liema każ il-posizzjoni legali fit-teħid ta' stqarrija kienet dik adoperata qabel l-10 ta' Frar 2010 u għalhekk qabel ġie fis-seħħ id-dritt ta' persuna suspettata jew arrestata li tottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tagħha, wara li rreferiet ukoll għall-każ **<u>ta' Beuze v. Belgium</u>**, l-istess Qorti kkonkludiet illi:

"10. Madanakollu, billi ċ-ċirkostanzi fejn il-persuna interrogata tista' ma titħalliex tkellem avukat huma l-eċċezzjoni aktar milli r-regola, u din il-qorti għandha s-setgħa li tagħti rimedju fejn issib li disposizzjoni li tħares dritt fondamentali mhux biss "qiegħda tiġi" iżda wkoll meta "tkun x'aktarx sejra tiġi miksura", din il-qorti hija tal-fehma, kif osservat fis-sentenza mogħtija fl-24 ta' Ġunju 2016 fl-ismijiet <u>Malcolm Said v. Avukat Ġenerali</u>, **<u>illi ma jkunx għaqli</u>** – partikolarment fid-dawl ta' inkonsistenzi fis-sentenzi tal-Qorti Ewropea li joħloq element ta' imprevedibilità, kif jixhdu l-posizzjonijiet konfliġġenti li ħadet fil-każ ta' Borg u f'dak ta' Beuze – **<u>illi l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija mogħtija mill-attriċi lill-pulizija</u>** għaliex tqis illi, fiċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta' għajnuna ta' avukat ma kienx nuqqas li ma jista' jkollu ebda konsegwenza ta' preġudizzju

> għall-attriċi, aktar u aktar meta fl-istqarrija ammettiet sehma fir-reat." [enfasi ta' din il-Qorti]

Fl-istess sentenza, il-Qorti Kostituzzjonali tenniet ukoll is-segwenti:

> "18. Il-qorti tqis illi l-ordni li l-istqarrija titneħħa mill-inkartament, aktar milli rimedju għal ksur li, wara kollox, għadu ma seħħx, huwa garanzija tal-integrità tal-proċess u wkoll fl-interess pubbliku, biex ma jiġrix l-proċess kontra l-attriċi jkollu jitħassar wara li jintemm, b'ħela ta' ħin u riżorsi, li tkun forma oħra ta' inġustizzja għax il-liġijiet għandhom iħarsu mhux biss lil min hu mixli b'reat iżda wkoll lil min jista' jkun vittma ta' reat.
>
> 19. Il-qorti għalhekk terġa' ttenni li ma jkunx għaqli li jsir użu mill-istqarrija waqt il-proċess kriminali ...".

Huwa evidenti illi fil-każ odjern, jeħtieġ li din il-Qorti teżamina ċ-ċirkostanzi li għandha quddiemha mhux mill-ottika ta' ksur tal-jedd għal smiegħ xieraq stante li m'għandhiex kompetenza li tagħmel dan, iżda sempliċiment mil-lat tal-valur probatorju li għandha tingħata l-istqarrija tal-imputat, tenut kont madankollu tal-ġurisprudenza fuq indikata. Huwa evidenti wkoll, illi bħal fil-każ ta' **<u>Graziella Attard vs Avukat Ġenerali</u>**, fuq ċitat, f'dan il-każ in-nuqqas li l-imputat ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, ma kienx nuqqas li ma sarraf fl-ebda preġudizzju għalih, stante illi fl-istqarrija rilaxxjata minnu, huwa ammetta l-pussess tar-raża tal-*cannabis* u għamel dikjarazzjonijiet li jistgħu jiġu meqjusa bħala inkriminanti. Il-Qorti għalhekk tqis illi fiċ-ċirkostanzi, ikun iżjed għaqli li timxi fuq il-passi li mxiet fuqhom il-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza fuq imsemmija u tiskarta l-kontenut tal-istqarrija meħuda lill-imputat mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu.

Ikkunsidrat ukoll:

Skartata l-istqarrija rilaxxjata mill-imputat, l-unika prova li din il-Qorti tista' torbot fuqha għal finijiet ta' sejbien ta' xi forma ta' ħtija fl-imputat, hija x-xhieda ta' PC 279 Kevin Gauci, li kien l-Uffiċjal tal-Pulizija li nhar l-4 ta' April 2007 eleva mill-but tax-xellug tal-qalziet tal-imputat, xi karti kontenenti suspettata raża tal-*cannabis*. Fid-dawl tan-nota tal-istess imputat illi permezz tagħha, huwa jiddikjara illi ma kienx hemm kontestazzjoni dwar is-sustanza esebita u illi għalhekk ma kienx hemm il-ħtieġa li jinħatar espert, li jfisser allura illi l-imputat kien qed jaċċetta illi s-sustanza in kwistjoni kienet raża tal-*cannabis*, m'hemmx dubju illi fil-jum li għalih

tirreferi l-imputazzjoni odjerna, l-istess imputat kien fil-pussess tal-imsemmija sustanza, bi ksur tal-Artikolu 8(a) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

Fil-fatt, kif jirriżulta mit-trattazzjoni finali tagħha, dak li qed tikkontesta d-difiża mhux il-pussess tar-raża tal-*cannabis* da parti tal-imputat, iżda illi dan il-pussess kien aggravat ossia illi d-droga nstabet f'tali ċirkostanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu. Jirriżulta wkoll mix-xhieda tal-Ispettur Pierre Grech illi l-imputat ġie mixli b'dan ir-reat fid-dawl tal-ammont ta' droga li kellu fil-pussess tiegħu, kif ukoll għaliex din kienet maqsuma. Biss minkejja dan, fid-dawl tan-nota tal-imputat li permezz tagħha indika li ma kienx qed jikkontesta n-natura tas-sustanza misjuba fil-pussess tiegħu, il-Prosekuzzjoni waqfet hemm u ddikjarat illi kienet qegħda tagħlaq il-provi tagħha, mingħajr allura ma talbet il-ħatra ta' espert forensiku, li seta' jikkonstata l-piż u allura l-ammont ta' din id-droga. Dak li tista' tikkonstata l-Qorti, wara li eżaminat *di visu* l-esebit in kwistjoni, huwa illi l-sustanza li ġiet elevata mill-pussess tal-imputat kienet maqsuma f'erba' boroż tal-plastik, simili fid-daqs għal xulxin.

Il-Qorti qed tqis ukoll illi mix-xhieda ta' Joanne Buhagiar Fiott u d-dokument minnha esebit, li ma ġie bl-ebda mod ikkontestat mill-Prosekuzzjoni, jirriżulta illi fis-sena 2008, l-imputat għamel kuntatt mal-Aġenzija Sedqa u fis-sena 2009 wera x-xewqa illi jidħol fil-programm residenzjali tal-Komunita` ta' Santa Marija, kif fil-fatt għamel, liema programm huwa lestieh għalkemm baqa' ma gradwax stante li qata' l-kuntatt mal-Aġenzija. Jirriżulta wkoll mix-xhieda tal-Uffiċjal tal-*Probation* Matthew Fleri Soleri illi fis-sena 2014, l-imputat beda programm, din id-darba mal-Aġenzija Caritas, iżda kien ġie sospiż wara li kellu *relapse* u f'Awwissu 2016, l-istess imputat ammetta max-xhud illi kien qed jagħmel użu regolari mid-droga eroina. Dan kollu qed jingħad għaliex huwa evidenti illi l-imputat għandu storja twila ta' abbuż ta' droga u illi sa minn Jannar 2008, u għalhekk disa' xhur wara l-każ odjern huwa għamel kuntatt għall-ewwel darba mal-Aġenzija Sedqa, li jfisser illi sa dakinhar huwa diġa` kellu problema ta' droga.

Fid-dawl tas-suespost, il-Qorti jidhrilha illi għalkemm il-fatt illi d-droga misjuba fil-pussess tal-imputat kienet maqsuma f'erba' boroż simili għal xulxin fil-piż, iqanqal suspett illi dik id-droga ma kinitx intiża għall-użu esklussiv tal-imputat, mill-banda l-oħra m'hemm l-ebda prova oħra fl-atti li twassal għall-konvinċiment morali illi dan kien il-każ, meta wieħed iqis ulterjorment illi ma nstab xejn iżjed li jindika l-pussess aggravat tal-istess droga u meta wieħed iqis ukoll illi l-imputat kellu l-problema tad-droga.

Għaldaqstant, il-Qorti tqis illi l-ewwel imputazzjoni kif dedotta fil-konfront tal-imputat ma ġietx sodisfaċentement ippruvata, b'dan illi l-imputat qiegħed minflok jinstab ħati tar-reat ta' pussess 'sempliċi' tar-raża tal-*cannabis*.

Permezz tat-tieni imputazzjoni, imbagħad, l-imputat qed jiġi akkużat talli kiser kundizzjoni imposta fuqu permezz ta' sentenza ta' din il-Qorti, kif preseduta mill-Maġistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera, tal-15 ta' Diċembru 2004, vera kopja ta' liema sentenza tinsab esebita in atti.[8] Mis-sentenza in kwistjoni fl-ismijiet 'Il-Pulizija (Spettur Joseph Mercieca) vs Konrad Cassar' fil-fatt jirriżulta illi l-konnotati tal-imputat f'dak il-każ (għajr għall-indirizz tar-residenza tiegħu), inkluż in-numru tal-karta tal-identita`, huma identiċi għal dawk tal-imputat odjern u għaldaqstant, il-Qorti hija sodisfatta illi dik is-sentenza ngħatat proprju fil-konfront tal-imputat odjern.

Illi mill-istess sentenza jirriżulta wkoll illi l-imputat kien dakinhar instab ħati ta' kompliċita` f'serq aggravat bil-valur, bil-mezz u bil-ħin, kif ukoll ta' ħsara volontarja.[9] Din il-Qorti kif dakinhar presjeduta, għar-raġunijiet hemm indikati, qegħdet lill-imputat taħt Ordni ta' *Probation* għal żmien tlett snin, bl-applikazzjoni tal-Artikolu 7 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta. Ma hemmx dubju għalhekk illi r-reat odjern twettaq fit-terminu operattiv tal-istess Ordni, u per konsegwenza din il-Qorti m'għandhiex triq oħra ħlief illi titratta mal-imputat dwar ir-reati li tagħhom huwa nstab ħati permezz tas-sentenza msemmija tal-15 ta' Diċembru 2004.

Kunsiderazzjonijiet dwar il-Piena

Għal fini ta' piena, il-Qorti qieset fl-ewwel lok, il-fedina penali tal-imputat kif aġġornata sa Novembru tas-sena 2020, mil-liema jirriżulta illi wara l-każ odjern, l-imputat instab ħati ta' sewqan kontra r-regolamenti tat-traffiku, inkluż sewqan perikoluż, pussess tad-droga (f'diversi okkażjonijiet), serq aggravat, ksur ta' liberazzjoni kundizzjonata, frodi, misapproprijazzjoni u falsifikazzjoni ta' dokumenti u użu ta' dokumenti foloz. Dwar dawn l-aħħar reati, fis-sena 2016 l-imputat ġie kkundannat għall-piena ta' sentejn priġunerija effettiva.

Jirriżulta wkoll mill-atti illi fi Frar 2017, l-imputat beda jsegwi programm waqt li kien qed jiskonta s-sentenza ta' priġunerija fuq imsemmija, illi f'Settembru 2017, huwa kien jinsab fl-aħħar fażi tal-programm, kien mistenni jibda jaħdem u illi l-progress tiegħu fi ħdan il-programm kien wieħed tajjeb.

---

[8] Ara a fol. 17 *et seq* tal-proċess.
[9] F'dak il-każ, l-imputat kien ġie akkużat ukoll bir-reċidiva, iżda ma ġiex iddikajarat ħati tal-istess.

Jirriżulta wkoll mill-fedina penali fuq imsemmija, illi mis-sena 2016 ma kienx hemm iżjed kundanni fil-konfront tal-imputat.

Jirriżulta in oltre mis-sentenza tal-15 ta' Diċembru 2004, illi l-imputat instab ħati ta' kompliċita` f'serq aggravat bil-mezz, bil-valur u bil-ħin, kif ukoll ta' ħsara volontarja. Issa apparti li sabiex titratta mal-imputat dwar ir-reati mertu ta' dik is-sentenza, il-Qorti qeghda tqis iċ-ċirkostanzi ta' dak il-każ, kif riżultanti mis-sentenza msemmija ossia illi l-imputat ġie mġiegħel jagħmel dak li għamel minn bin is-sid tal-fond derubat u ma ħa kważi xejn mir-rikavat, illi huwa kkopera bis-sħiħ mal-pulizija sa mill-bidu nett tal-investigazzjoni, li rritorna lura r-res furtiva li kellu fil-pussess tiegħu mill-ewwel, kif ukoll illi l-pulizija ma ressqitx lill-awtur tad-delitt il-Qorti minħabba l-*waiver* tal-kwerelanti, il-Qorti tqis illi għandha tikkunsidra wkoll in-natura tar-reat li tiegħu l-imputat qed jinstab ħati fil-każ odjern u illi wassal għall-ksur tal-Ordni ta' *Probation* appena msemmi.

F'dan ir-rigward, irid jingħad illi permezz tad-dħul fis-seħħ tal-Att I tas-sena 2015, il-pussess tad-droga għall-uzu personali, f'ammont ta' inqas minn tlieta punt ħamsa grammi fil-każ tal-*cannabis*, m'għadux jattira l-pieni prevvisti fil-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta ossia piena ta' multa jew priġunerija effettiva sa massimu ta' tnax-il xahar, jew dawk iż-żewġ pieni flimkien, iżda biss penali ta' bejn €50 u €100. Dawn l-emendi seħħew bħala parti mir-riformi intiżi mil-leġislatur sabiex persuni afflitti bil-vizzju tad-droga jingħataw l-għajnuna sabiex jeħilsu minn dan il-vizzju, iżjed milli jiġu puniti. L-għan tal-Att fil-fatt huwa evidenti wkoll mit-titolu tiegħu – Att dwar Dipendenza fuq id-Droga (Trattament mhux Priġunerija).

Illi għalhekk fil-kunsiderazzjonijiet tagħha dwar kif għandha titratta mal-imputat dwar il-ksur tal-Ordni impost fuqu permezz tas-sentenza fuq imsemmija, il-Qorti qegħda tikkunsidra fl-ewwel lok il-mod kif il-leġislatur illum qiegħed iħares lejn reati ta' droga bħal dak fil-każ tal-lum u illi llum dawn ir-reati, minkejja li għadhom meqjusa bħala tali, qed jigu proċessati quddiem Kummissarju għall-Ġustizzja ai termini tal-Kap. 291 tal-Liġijiet ta' Malta, b'piena ta' penali li ma teċċedix is-somma ta' €100.

Veru wkoll illi l-piż tad-droga fil-każ odjern ma jirriżultax u dan għar-raġunijiet fuq imsemmija, iżda apparti illi l-ammont ma jidhirx kbir, il-Qorti tqis illi d-dubju għandu jmur favur l-imputat u għalhekk qed tikkunsidra l-piż bħala tali li ma jeċċedix dak ta' 3.5 gramma.

Magħdud ma' dan, imbaghad, il-Qorti qed tqis illi minkejja li l-każ odjern ma kienx l-aħħar wieħed tal-imputat, minn dakinhar huwa għamel diversi tentattivi sabiex jirrijabilita ruħu mill-vizzju tad-droga u sa Settembru 2017 kien anke sejjer tajjeb. Kif ingħad in oltre sa Novembru 2020, ma kienx hemm kundanni oħrajn fil-konfront tiegħu.

F'dan kollu, il-Qorti qieset ukoll it-trapass taż-żmien, għalkemm irid jingħad ukoll illi d-dewmien f'dawn il-proċeduri kien dovut in parte għal raġunijiet imputabbli lill-imputat li ma deherx diversi drabi minkejja li kien debitament notifikat u lid-difiża li talbet numru ta' differimenti, anke għaliex l-imputat bidel diversi avukati fil-kors ta' dawn il-proċeduri.

Madankollu tenut kont tal-kunsiderazzjonijiet tagħha iżjed 'il fuq, il-Qorti tqis illi m'għandhiex titratta mal-imputat dwar ir-reati mertu tas-sentenza indikata fl-imputazzjoni (b) b'piena ta' priġunerija effettiva, iżda minflok ser tapplika d-disposizzjonijiet tal-Artikolu 21 tal-Kap. 9 sabiex tinżel taħt il-minimu.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti wara li rat l-Artikoli 8(a) u 22(1)(a) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, l-Artikoli 4(1) u (2) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta, ir-Regolament 9 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 101.02, kif ukoll l-Artikolu 23 tal-Kap. 446 tal-Liġijiet ta' Malta, qed issib lill-imputat **Konrad Cassar** mhux ħati tal-imputazzjoni (a), in kwantu huwa ġie akkużat bir-reat ta' pussess tar-raża tal-*cannabis* f'ċirkostanzi li juru li din ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu u qed tilliberah minn din l-imputazzjoni kif dedotta, b'dan illi qed issibu ħati minflok tar-reat inqas gravi ta' pussess 'sempliċi' tar-raża tal-*cannabis*, fir-rigward ta' liema qed tikkundannah għall-penali ta' mitt ewro (€100) u qed issibu ħati wkoll tal-imputazzjoni (b), fir-rigward ta' liema qed titratta miegħu dwar ir-reati mertu tas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti kif diversament preseduta mill-Maġistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera tal-15 ta' Diċembru 2004, daqs li kieku għadu kemm ġie dikjarat ħati minn jew quddiem din il-Qorti dwar dawk ir-reati u fil-waqt illi għal kull buon fini tikkonferma l-ħtija tiegħu fir-rigward tal-ewwel u tat-tieni imputazzjonijiet mertu ta' dak il-każ, wara li rat l-Artikoli 17, 21, 42, 261(b), (c), (f), 263, 267, 270, 278, 279 u 325 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta (kif applikabbli fiż-żmien tal-każ), tikkundannah għall-multa ta' elf ewro (€1,000), li bl-applikazzjoni tal-Artikolu 14(2) tal-Kap. 9, tista' titħallas mill-ħati f'rati mensili u konsekuttivi ta' mitt ewro (€100), bl-ewwel pagament isir fi żmien xahar mil-lum, b'dan illi jekk il-ħati jonqos milli jħallas pagament wieħed il-bilanċ jiġi dovut minnufih u jiġi konvertit fi priġunerija skont il-liġi.

Tordna d-distruzzjoni tas-sustanza esebita bħala Dok. PG3 hekk kif din is-sentenza tgħaddi in ġudikat, u dan taħt il-ħarsien tar-Registratur li għandu jirrediġi proces-verbal li jiddokumenta l-proċedura tad-distruzzjoni, liema dokument għandu jiġi nserit fl-atti ta' din il-kawża sa mhux aktar tard minn ħmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat